

KOIRAT KUOSIIN

4H-koirapalvelun kehittäminen

Leena Hytönen

Opinnäytetyö
Elokuu 2012
Liiketalouden koulutusohjelma
Uudistuvan yritystoiminnan,
markkinoinnin ja talousjohtamisen
suuntautumisvaihtoehto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Uudistuvan yritystoiminnan, markkinoinnin ja talousjohtamisen suuntautumisvaihtoehto
HYTÖNEN, LEENA:
Koirat kuosiin
4H-koirapalvelun kehittäminen

Opinnäytetyö 20 sivua, josta yksi sivu liitteitä.
Elokuu 2012

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää uusi 4H-työpalvelu koiranomistajille vakiintuneen dogsitter-palvelun rinnalle. Koirien ja harrastajien määrän jatkuva lisääntyminen on tuonut tarpeen uudelle työpalvelulle ja se antaa lisää työmahdollisuuksia 4H nuorille. Olen harrastanut omien koirien kanssa kolmekymmentä vuotta. Koulutusta olen saanut eri koirakerhojen ja oppilaitosten järjestämällä kursseilla. Tässä työssä omaa käsitystä harrastuksen kehittymisestä ja suuntaviivoista tukee Suomen Kennelliiton tilasto sekä selvästi nähtävissä oleva koirankoulutusta ja trimmausta tarjoavien yritysten määrän kasvaminen.

Sumiaisten 4H-yhdistys on järjestänyt säännöllisesti dogsitter-koulutusta ja työnvälitystä vuodesta 2005. Dogsitter-koulutuksen mallia hyödynnetään uusia koulutuksia järjestettäessä.

Työssä käydään läpi Manner-Suomen maaseudun kehittämishankkeen asiakirja ja LEADER-yhdistyksen kriteerit rahoitusmahdollisuuksien kartoittamiseksi.

Työn aikana selkiytyi millaiselle koulutukselle on tarvetta, miksi sitä järjestetään ja ketä siihen osallistuu. Vastauksen lopputulos vastaa LEADER-yhdistyksen kriteerejä. Pohdinnan tuloksena tehdään hankesuunnitelma- ja hakemus LEADER-yhdistykselle.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Innovative Business, Marketing and Financial Management

HYTÖNEN, LEENA:
The Development of 4H Employment Service

Bachelor's thesis 20 pages, appendice 1 page
August 2012

The aim of this thesis is to develop a new form of 4H tasks to provide a new service for dog owners in addition to the established dog-sitter service. Because of the increase in the number of dogs there is a need for a new service, which also provides 4H youngsters with new job opportunities. I have bred dogs of my own for 30 years. I have trained in various dog clubs and on courses organized by educational institutions. In this thesis, my own opinion of the development and guidelines of the hobby is supported by the statistics of the Finnish Kennel Club, and the increased number of enterprises offering dog training and trimming.

4H association of Sumiainen has organized regular dog-sitter training and employment services since 2005. The model of dog-sitter training has been utilised when arranging new courses.

For this thesis the document of the Rural Development Programme for Mainland Finland as well as the criteria of the LEADER association were also studied in order to figure out financial opportunities.

During the work it became clear what kind of training is needed, why it is organized and who is involved. The end result meets the LEADER criteria. As a result of the thesis, a project plan and application will be drawn up to the LEADER association.

Keywords: 4H association, employment service,

SISÄLLYS	
1	JOHDANTO..... 5
2	4H-TOIMINTA 7
2.1	Dogsitter-toiminta..... 7
2.2	Dogsitter toiminta Ääneseudulla..... 8
3	NUORET JA YRITTÄJYYS 9
4	KOIRAHARRASTUS SUOMESSA 10
5	MANNER – SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMA 11
5.1	Suomen maaseutu 11
5.2	Maaseutumaisema..... 12
6	LEADER– TOIMINTARYHMÄ..... 13
6.1	Hakeminen käytännössä 15
6.2	Hankesuunnitelma 16
7	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET 18
	LÄHTEET 20
	LIITE 21

1 JOHDANTO

Olen harrastanut omien koirieni kanssa vuodesta 1985 ja saanut seurata harrastuksen kehitystä läheltä. Koiraharrastus on voimakkaasti lisääntynyt ja harrastukseen satsataan entistä enemmän aikaa ja palvelujen kysyntä lisääntyy. Oma käsitystäni harrastuksesta tukevat Suomen Kennelliiton tilastot ja harrastukseen liittyvien yritysten määrän lisääntyminen. Ennen koulutusta tarjosivat koirakerhot talkoovoimin, nyt Suomessa toimii lukuisia päätoimisia koirakouluja. Trimmauspalveluja tarjoavia yrityksiä syntyy ja palvelun tarve vain lisääntyy. Oppilaitokset järjestävät ammattitutkintoon tähtäävää koulutusta, mutta silti yrittäjissä on selvästi nähtävissä ammattitaidon puute. Myös epäeettistä koulutusta tarjoaville koirakouluille riittää asiakkaita, koska jonot ovat pitkiä päteville kouluttajille. Tästä ovat huolissaan eri eläinsuojelujärjestöt. Tämän vuoksi koulutuksen tarve on tullut esille ja se antaa uusia työmahdollisuuksia 4H-nuorille. Metsässä liikkumisen taitoa ja luonnonantimien tuntemusta lisää koiran opettaminen sieni- ja jälkikoiraksi.

Olen ollut käynnistämässä dogsitter-palvelua Ääneseudulla. Toiminta on nyt seutukunnalla hyvin tunnettua ja hoitajia osataan hakea yhdistyksen nettisivujen kautta. Nuorilla on myös paljon vakituisia asiakkaita. Toiminnalle on saatu jatkuvuutta, kun pitempään mukana olleet nuoret valmentavat nuorempia toimintaan.

Suurien ikäluokkien arvellaan lisäävän palvelujen tarvetta. Usein eläkkeelle jäädessä hankitaan haaveena ollut koira. Tämä tuo 4H-nuorille lisää mahdollisuuksia tarjota osaamistaan.

Tarvetta on myös maatalousyrittäjillä, jotka hyödyntävät koiraan tilan töissä. Verkostoituminen maatalousyrittäjien kanssa tuo osaltaan uusia työmahdollisuuksia. Työkoiran käyttö lisää turvallisuutta ja mielekkyyttä hyötyeläinten hoidossa. Koiran käytön toivotaan lisäävän nuorten mielenkiintoa jäädä maatalousyrittäjiksi.

Dogsittereiden koulutukselle on saatu ulkopuolista taloudellista tukea ja talkootyötä on tehty paljon. Näin koulutusten kustannukset ovat olleet nuorille varsin kohtuullisia, mikä on tasapuolistanut osallistumismahdollisuuden riippumatta nuorten omasta varallisuudesta. Kaupungin tarjoama tuki on vähentynyt taloudellisen tilanteen tiukentuessa.

Suomalaista maaseutua kehitetään muun muassa EU:n maaseuturahaston avulla. Muitakin kehittämisohjelmia ja rahoitusvaihtoehtoja on. Suomessa on kolmas ohjelmakausi loppuillaan. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma päättyy 2013. Neljäs ohjelmakausi on parhaillaan rakenteilla. Maaseudun kehittämisen tavoitteita ovat elinvoimaisen ja toimivan maaseudun säilyminen, ympäristön tilan parantaminen ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käytön varmistaminen. Tavoitteiden toteuttamiseksi yritysten ja yleishyödyllisten yhdistysten hankkeita rahoitetaan ohjelman puitteissa. Hanke on tavoitteellista ja järjestäytyntä toimintaa jonkin asian parantamiseksi, kokeilemiseksi tai aloittamiseksi. Hankkeella on alku ja loppu. Sen kesto on useimmiten kolme vuotta, poikkeustapauksissa viisi vuotta. Hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä. (YHYRES kehittämissyhdystys ry 2012.)

2 4H-TOIMINTA

4H-yhdistys on valtakunnallisesti toimiva lasten ja nuorten elämänhallintaa ja yritteliäisyyttä tukeva kansalaisjärjestö. 4H-yhdistyksen perusideologia on ”tekemällä oppiminen”. Neljä hoota ovat harkinta, harjaannus, hyvyys ja hyvinvointi. Toiminta sai alkunsa Yhdysvalloissa 1900 – luvun alussa vastauksena nuorten työttömyyteen ja pahoinvointiin. Toiminnan tarkoituksena oli tarjota nuorille yrittämisen, työnteon ja arkielämän malleja joilla pärjätä yhteiskunnassa ja erityisesti maalla omalla työllä. Samalla levitettiin tietoa maatilatalouden nykyaikaisista työtavoista. 4H-työn käynnistymiseen Suomessa vaikuttivat Mannerheimin Lastensuojeluliitto, maatalousjärjestöt ja Marttaliitto. 4H-toimintaa on kehitetty muuttuvan yhteiskunnan tarpeisiin tukemaan lasten ja nuorten kehitystä vastuullisiksi ja yritteliäiksi kolmen askeleen kautta. Kerhotoiminta, työelämävalmiudet ja nuorten yritykset tarjoavat toimintaa eri ikäkausina lapsille ja nuorille. 4H työllistää vuosittain noin 7000 nuorta. Äänekosken 4H-yhdistyksen kautta töihin pääsee noin 50 nuorta. Nuoria työllistää dogsitter-palvelun lisäksi erilaiset koti- ja pihatyöt sekä maatalousyrittäjät kausitöihin kuten taimien istuttaminen ja mansikoiden poiminta. Toiminta 4H-yhdistyksissä madaltaa nuoren kynnystä ryhtyä yrittäjäksi. Osaaminen on elämän hallinnan pohja ja se tuo nuorille uskoa omiin kykyihin ja selviämiseen uusissa tilanteissa. 4H-kerhoissa nuoret oppivat hyödyllisiä taitoja sekä iän karttuessa pääsevät ohjaamaan itse kerhoja. Nuorista kasvaa näin sosiaalisia ja taitavia. 4H-yrittäjäksi voi ryhtyä yhdessä tai ryhmän kanssa yritysohjaajan avulla. Yrittäjäkurseilla kehitellään yritysidea ja tehdään liiketoimintasuunnitelma, myös talousasiat käydään läpi. Kerhoissa ja kurseilla opittuja taitoja voi hyödyntää omassa yrityksessä.

(4h.fi 2012)

2.1 Dogsitter-toiminta

Dogsitter kutsutaan paikalle koiran omistajan loman, työmatkan tai pitkän työpäivän ajaksi. Dogsitteriksi valmistuu kurssin kautta, jolla opiskellaan tulkitsemaan koiran eleitä ja käyttäytymistä, ulkoiluttamaan ja aktivoimaan koira sekä perusterveydenhoitoa ja huolenpitoa. (4h.fi 2012)

2.2 Dogsitter toiminta Ääneseudulla

Ensimmäinen koulutusleiri dogsittereille järjestettiin 2005. Sen jälkeen kuuden päivän leiri on järjestetty kesäisin. Leirin päätteeksi järjestetään loppukoe, joka sisältää teoriaosuuden ja käytännön näytön. Keväällä ja syksyllä pidetään lyhyemmät leirit, joilla on mahdollisuus hoitaa myös muita kotieläimiä. Leirien järjestämistä ovat tukeneet kansan- ja kansalaisopisto. Ulkopuolisen tuen avulla leireillä on ollut asiantuntevaa ohjausta ja nuorista on kasvanut taitavia dogsittereitä. Taitojen karttuessa nuoret toimivat leireillä apuohjaajina. Tiedon siirtämisen lisäksi tämä lisää nuorten omatoimisuutta, järjestelykykyä ja sosiaalisia taitoja. Lisäksi dogsitterit ovat osallistuneet kokeiden ja näyttelyiden järjestämiseen. Asiakkaat voivat luottaa saavansa pätevän ja luotettavan hoitajan 4H-työpalvelun kautta, koska kokeessa täytyy näyttää taidot koiranohjaajana, lisäksi dogsitteriltä vaaditaan sosiaalisia taitoja kokeen läpäisemiseksi.

Dogsittereiden yhteystiedot löytyvät yhdistyksen nettisivuilta. Listalla on 12 loppukokeen suorittanutta nuorta. Lisäksi usealla nuorella on niin paljon vakituisia asiakkaita, että yhteystietoja ei löydy listalta. Toiminta on saanut hyvin julkisuutta erilaisissa tapahtumissa ja paikallislehti julkaisee säännöllisesti juttuja leireiltä ja koulutuksista. (Liite 1) Tästä tilanteesta on hyvä lähteä tarjoamaan laajempaa palvelua koiranomistajille.

3 NUORET JA YRITTÄJYYS

Työelämän ulkopuolella olevia 15 – 29 vuotiaita nuoria, jotka eivät opiskele tai hae töitä on n. 60 000 eli n. yhden ikäluokan verran, lisäksi työtä hakevia nuoria on lähes yhtä paljon. (Suomen Yrittäjät ry, Rauno Vanhasen muistio 2011, 1.)

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan n. 30 % yrittäjistä on yli 55-vuotiaita, luvussa ei ole mukana alkutuotannon yrittäjiä. Määrällisesti ikääntyviä yrittäjiä on n. 70 000. Tämän vuoksi tuhannet yritykset ja maatilat lopettavat toimintansa tai toteuttavat sukupolvenvaihdon lähivuosina. Kaikille toimiville yrityksille ei ole jatkajaa.

Työvoiman saatavuus tulee olemaan suuri haaste tulevaisuudessa. Suomi on Euroopan nopeimmin harmaantuva maa. Ihmisiä poistuu työmarkkinoilta lähivuosina huomattavasti enemmän kuin mitä uusia työntekijöitä ja yrittäjiä aloittaa työelämän. Vuonna 2015 meillä tulee olemaan noin 1,5 miljoonaa henkilöä eläkkeellä. (Suomen Yrittäjät ry, Harri Hietalan muistio, 2009, 1-4.)

Nuoria tarvittaisiin nyt yrittäjiksi ja työntekijöiksi. Talouselämä ei voi olla vain suurien jättiyritysten varassa ja olisi tärkeää saada jatkajia toimiville PK-yrityksille. 4H-yhdistyksellä on merkittävä rooli torjuttaessa nuorten syrjäytymistä ja etsittäessä ratkaisua työvoiman riittävyyteen.

4 KOIRAHARRASTUS SUOMESSA

Koiria on nyt Suomessa enemmän kuin koskaan. Kennelliiton arvion mukaan rekisteröintimäärät tulevat jatkossakin nousemaan vuosittain kymmenen prosenttia. Suomessa harrastetaan koirien kanssa paljon, osallistutaan erilaisiin lajikohtaisiin kokeisiin ja käydään näyttelyissä. Koulutuksia ovat perinteisesti järjestäneet eri lajia tai rotua harrastavat yhdistykset. Kouluttajat tekevät talkootyötä järjestäessään kursseja ja kokeita. Koiraharrastuksen suosio on kuitenkin kasvanut niin suureksi että kaikki halukkaat eivät mahdu mukaan koulutuksiin. Paikkaa voi joutua jonottamaan hyvinkin pitkään ja valmennusryhmiin voi päästä mukaan vain ne harrastajat joilla on jo näyttöä kilpailemisesta. Koira-asiantuntijuuden kysyntää lisäävät myös koirilla ilmenevät käytösongelmat, joihin koiranomistajat haluavat apua. Ilmiö on tuonut alalle yrittäjiä joilla ei ole tietoa ja taitoa riittävästi. Eläinsuojelujärjestöt kampanjoivat varoittaakseen näistä epäeettisistä yrittäjistä. Kipua ja ahdistusta aiheuttavalla koulutustavalla aiheutetaan pysyviä vammoja koirille, eikä niillä ratkota ongelmia pysyvästi. (Suomen Kennelliitto ry. 2012. Suomessa enemmän rotukoiria kuin koskaan, Hesy ry tiedote 4.4.2011.)

Tässä tilanteessa on hyvä mahdollisuus lähteä tarjoamaan koulutusapua uutena työpalvelumuotona. Olen huomannut että, dogsitter-toiminnassa mukana olevat nuoret ovat taitavia koiranohjaajia. Nuorten kouluttamisella ja loppukokeen suorittamisella taataan asiakkaille asiantuntija-apua ja asiakas voi luottaa saavansa eettisesti oikein toimivan ohjaajan. Koiranohjaajalle on myös kysyntää silloin kun koiraa koulutetaan tiettyyn lajiin ja tähdätään viralliseen kokeeseen, eikä omistajan omat taidot tai aika riitä.

5 MANNER – SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMA

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmalla on neljä toimintalinjaa jotka kaikki tähtäävät maaseudun kehittämiseen. Jokainen toimintalinja on jaettu vielä selventäviin erillisiin toimenpiteisiin. Itse toimenpide on tarvittaessa jaettu vielä alatoimenpiteisiin. Ensimmäisen toimintalinjan kautta tuetaan muun muassa nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamista, maa- ja metsätaloustuottajien koulutusta, maatalouden investointeja sekä elintarvike-, puu- ja bioenergia-alan kehittämistä. Toiseen toimintalinjaan kuuluvat epäsuotuisten alueiden tuet, maatalouden ympäristötuet, eläinten hyvinvoinnin edistäminen sekä ei-tuotannolliset investoinnit. Kolmanteen toimintalinjaan kuuluvat maaseutuelinkeinojen monipuolistaminen ja kehittäminen maatiloilla ja muissa maaseudun mikroyrityksissä, maaseutumatkailun kehittäminen sekä maaseudun palveluiden ja kylien kehittäminen. Neljännen toimintalinjan kautta tuetaan LEADER-toimintaryhmien paikallisten kehittämissuunnitelmien mukaista toimintaa linjoilla 1–3 sekä alueiden yhteistyötä myös kansainvälisesti. (Maaseutuverkosto, ohjelma asiakirja.2012)

Ennakoarvioinnin perusteella erityisesti LEADER-toimintatavalla tavoitetaan kehittämistoimintaan myös naiset ja nuoret. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007 – 2013 64, 72.)

Koirat kuosiin-hanke on Leader-toimintaryhmien paikallisten kehittämissuunnitelmien mukaista toimintaa. Hanke suuntautuu erityisesti nuorten kouluttamiseen, työ- ja harrastusmahdollisuuksien lisäämiseen. Lisäksi hanke lisää maaseutumatkailua ja tuo asiakkaita majoitusta ja ruokapalveluita tarjoaville yrityksille. Palvelualan yritykset työllistävät erityisesti naisia maaseudulla, joille töitä on vähemmän tarjolla.

5.1 Suomen maaseutu

Harvaan asutulta maaseudulta nuoret muuttavat pois ja vanhusväestön määrä lisääntyy. Lisäksi työikäisten naisten vähäinen määrä laskee syntyvyyttä. Näistä syistä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman erityisenä huomiona ovat nuoret ja naiset. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007 – 2013 4-5,7.)

Kunnat eivät pysty tarjoamaan nuorille harrastusmahdollisuuksia todellisilla haja-asutusalueilla ja työmahdollisuudetkin ovat vähäisiä tai pitkien matkojen päässä. 4H - yhdistys on merkittävä toimija parantamaan nuorten elämän laatua maaseudulla. Kun viihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä lisätään vähentää se osaltaan muuttohalukkuutta.

Maaseudulla on enemmän työtä tarjolla miehille. Julkisen sektorin työpaikkojen vähentyessä naisten on entistä hankalampi jäädä maaseudulle työpaikkojen puuttuessa. Palveluala on maaseudulla suurin yksittäinen ja edelleen kasvava toimiala (40 % maaseudun yrityksistä), mikä tarjoaa mahdollisuuksia etenkin naisille ja nuorille. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007 – 2013 11, 12.)

Koirien kanssa aktiivinen lomailu lisääntyy ja kohteita haetaan juuri maaseudulta. Se lisää mahdollisuuksia tarjota uudenlaisia maaseutumatkailun palveluja. Koulutuksen lisäksi kysyntää on majoitukselle ja ruokapalvelulle.

Osaaminen on tärkeä kilpailutekijä nyky-yhteiskunnassa. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007 – 2013 14).

Koirat kuosiin – hanke tarjoaa uusinta tietoa koirien kanssa harrastamisesta ja työkäytöstä.

5.2 Maaseutumaisema

Manner-Suomen maaseutuohjelmassa on otettu esille maaseutumaiseman säilyttäminen. Maatalouden harjoittamisen vähentyessä avoin ja hoidettu maisema häviää. Ongelmana on nyt kuinka säilytetään yhteinen kansallisomaisuus. Maaseutumaisema on kaikkien yhteisessä liikunta- ja virkistyskäytössä ja lisää asumismukavuutta ja viihtyisyyttä. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007 – 2013 14, 51.)

Laidunnusta voidaan lisätä laajemmille alueille työkoirien avulla. Kotieläimiä voidaan siirtää koiran avulla yhdenkin henkilön toimesta ja laumanvartijoita tarvitaan lisääntyneen petokannan vuoksi. Koirien kouluttamiseen tarvitaan kuitenkin aikaa ja taitoa. Maatalousyrittäjien on vaikea irrottautua itse kursseille ja harjoittelemaan koiran kanssa. Yhä useammin tilalla on vain yksi yrittäjä joka vastaa tilan töistä ja asiantuntevaa apua tarvitaan.

6 LEADER– TOIMINTARYHMÄ

Leader-toimintaryhmä on rekisteröity yhdistys, joka kannustaa maaseudun asukkaita kehittämään omaa kotiseutuaan, lisäämään sen viihtyisyyttä sekä synnyttämään uusia työpaikkoja ja yrityksiä. Suomessa toimii kaikkiaan 56 toimintaryhmää. Leader-toimintaryhmät rahoittavat yleishyödyllisiä ja elinkeinotoimintaa edistäviä hankkeita sekä yritystukia. Paikallisten Leader-toimintaryhmien tehtävänä on vastaanottaa oman toiminta- alueensa hankehakemukset ja joko suositella niitä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi, pyytää lisäselvityksiä hanketuen hakijoilta tai hylätä hankehakemus. Ryhmät myös neuvovat tuen hakijoita hakemusten valmistelussa ja hankkeiden toteuttamisessa. (Maaseutuverkosto 2012.)

Äänekosken 4H-yhdistys toimii Viisari ry:n toiminta-alueella. Hankkeen täytyy sopia Viisari-ohjelman teemoihin.

Hanke edistää maaseudun elinkeinotoimintaa kehittämällä uusia tuotteita, palveluita, toimintatapoja, yhteistyömuotoja, lisää yrittäjyyteen, tietoyhteiskuntaan, yhteistoimintaan liittyvää osaamista tai parantaa yhteistoiminnallisesti maaseutuelinympäristön viihtyisyyttä tai palveluita.

Paikallislähtöisyys eli hankkeen lähtökohtana ovat Viisari-alueen asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien tarpeet ja toiveet. Hanke tukeutuu paikallisiin voimavaroihin ja toimijoiden yhteistyöhön.

Toteutettavuus eli hanke on realistinen ja hakijan toteutettavissa. Hankkeelle on osoitettavissa selkeät, mitattavat ja saavutettavissa olevat tulokset. Hankkeen toimenpiteet, työnjako ja hallinnointi on suunniteltu etukäteen.

Taloudellisuus eli hankkeella on hyvä hyötysuhde eli panostus hankkeeseen on sopusoinnussa tulosten kanssa. Hanke perustuu kannattavaan toimintamalliin tai liikeideaan. Hankkeen rahoitus on kattavasti suunniteltu, ja hakija on valmis sitoutumaan hankkeen toteuttamiseen myös rahallisesti.

Innovatiivisuus eli hanke on Viisari-alueella uutta luova tai uutta tuova. Lisäksi ohjaavia painotuksia ovat työllistävyys eli hanke luo uusia, pysyviä, osa-aikaisia tai tilapäisiä työtilaisuuksia tai säilyttää olemassa olevia työpaikkoja. Naisten ja nuorten työllistymistä edistävät hankkeet ovat etusijalla.

Hankkeessa kehitetään uusia tuotteita, palveluita, toimintatapoja tai yhteistyömuotoja, käytetään uutta tuotantomenetelmää tai teknologiaa, tai tuotetaan alueelle uutta osaamista. Koulutushankkeissa tietoverkkoja hyödyntävät hankkeet ovat etusijalla.

Ympäristöystävällisyys eli hanke hyödyntää ympäristöä ja paikallisia luonnonvaroja kestäväällä ja säästäväällä tavalla ja sillä on myönteisiä ympäristövaikutuksia. Hanke lisää ympäristötietoisuutta ja -osaamista. Ympäristölle vahinkoa aiheuttavia hankkeita ei voida toteuttaa.

Yhteistyö eli hankkeella edistetään toimijoiden yhteistyötä ja verkostoitumista Viisari-alueella ja sen ulkopuolella. Usean toimijan yhdessä toteuttamat hankkeet ja verkostohankkeet ovat etusijalla.

Jatkuvuus eli hankkeen tulosten ja toimintatapojen levittäminen ja hyödyntäminen, toiminnan jatkaminen ja ylläpitäminen sekä omistusoikeudet hankkeen päätyttyä on suunniteltu etukäteen.

Siirrettävyys eli hankkeen perusajatus ja toimintamalli ovat sovellettavissa toteutettavaksi muillakin maaseutualueilla. (Viisari ry hankehakijan opas 2010, 2.)

Koirat kuosiin-hankkeen aikana kehitetään uusia nuorten tarjoamia palveluita, kuten koiran kouluttaminen ja trimmaus (pesu, föönaus, turkinhoito ja trimmaus, kynsien leikkaaminen ja hammaskiven poisto). Koulutuspalvelua tarjotaan tiloille työkoirien kouluttamiseen, mikä taas tuo nuorille uusia yhteistyömahdollisuuksia tiloilla. Hanke lisää tiloilla tietoa ja taitoa koiran hyödyntämiseen töissä, mikä parantaa turvallisuutta ja työssä viihtymistä. Hankkeen koulutuksia toteutetaan tiloilla esiin tulevien tarpeiden ja toiveiden mukaan. Koulutuksissa hyödynnetään paikallista osaamista ja yrityksiä.

Hankkeen aikana saadaan koulutettua tiloille paimennukseen sopivia koiria. Nuoret ovat mukana koulutuksissa oman tai lainakoiran kanssa ja samalla verkostoituvat maatalousyrittäjien kanssa. Nuoret saavat varmuutta aloittaa oman 4H-yrityksen tai voivat laajentaa jo olemassa olevan yrityksen palvelujen tarjontaa koirien kouluttamiseen ja trimmaukseen.

Hanke edistää nuorten työllistymistä uuden palvelun myötä. Koulutusapua tarjotaan maatilojen lisäksi muille koirien omistajille. Koiraharrastus lisääntyy jatkuvasti ja eläkkeelle jäädessä yhä useammin hankitaan kauan haaveena ollut koira. Taidot eivät kuitenkaan välttämättä riitä koiran kouluttamiseen ja hoitamiseen. Tässä on hyvä tilaisuus tarjota iloisen ja ammattitaitoisen 4H-nuoren työpalvelua. Nuorelle työn mielekkyyttä lisää oma kiinnostus ja harrastaneisuus koirien parissa. Koiran kouluttamisessa naiset ovat usein taitavampia ja pitkäjänteisempiä.

Vastaavaa palvelua ei ole vielä tarjolla 4H-yhdistyksellä. Hanke tuo osaamista tiloille koiran hyödyntämisessä tilan töissä ja lisää yhteistyötä tilojen ja 4H-nuorten välillä. Hankkeen aikana tehdään verkkomateriaalia joka on kaikkien käytettävissä.

Hanke lisää ympäristöystävällisyyttä koska, lampaita ja nautoja voidaan käyttää tehokkaammin maisemanhoitotöihin, kun koira on apuna lauman siirtämisessä. Moottori- ja raivaussahaa tarvitaan harvemmin. Laiduntaminen auttaa säilyttämään maaseutumaisemaa. Viihtyisä ja hoidettu ympäristö lisää kiinnostusta maaseudulla asumiseen ja matkailuun.

Uudelle työpalvelumuodolle saadaan jatkuvuutta kun nuoret toivat ”kummeina” uusille toimintaan mukaan tuleville nuorille. Hankkeesta saatuja kokemuksia ja tuloksia voivat käyttää myös muut 4H-yhdistykset.

6.1 Hakeminen käytännössä

Hakija ottaa ensin yhteyttä LEADER-ryhmän toimistoon, jonka henkilöstö ohjaa suunnitelman teossa ja hakemuksen täytössä. Tukihakemus liitteineen toimitetaan LEADER-ryhmään jossa se tulee vireille. Hankkeen voi aloittaa omalla riskillä, mutta käytännössä kannattaa odottaa päätöstä. LEADER-toimisto valmistelelee hanketta ja antaa siitä lausunnon LEADER-ryhmän hallitukselle. LEADER-ryhmän hallitus päättää

rahoituksesta. Kokoukset ovat noin kerran kuukaudessa. ELY-keskus tarkistaa laillisuuden ja tekee virallisen päätöksen joka lähetetään hakijalle. Hankkeelle tarvitaan toimintasuunnitelma, aikataulu ja budjetti. Rahoitus on avustusta jota ei makseta takaisin. Toiminnasta on kuitenkin tehtävä määrämuotoinen raportti. Rahoitus harvemmin kattaa kaikkia kuluja. Muun rahoituksen osuus vaihtelee 10 - 75 % välillä. Budjetissa määritellään tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavat taloudelliset ja inhimilliset voimavarat. (Viisari ry 2012.)

6.2 Hankesuunnitelma

Hankesuunnitelma vastaa kysymyksiin: mitä, kenelle ja miksi. Hankesuunnitelman laatimisessa voi käyttää LEADER-yhdistyksen laatimaa valmista mallia. (Maaseutuverkosto 2008, hanketoimijan käsikirja, 6.)

Mitä? Koirat kuosiin – hanke järjestää koulutusta, jonka pohjalta nuoret voivat tarjota koulutusapua koiran omistajille ja maatalousyrittäjille työkoiran kouluttamiseen. Trimmauskursseilla opetellaan kotikoiran trimmaus ja hoito ja taitojen karttuessa myös näyttelytrimmauksia.

Kenelle? Koulutuksiin osallistuvat etusijalla 4H-nuoret, sekä maatalousyrittäjiä toivotaan mukaan koulutuksiin.

Miksi? Koulutuksen tarkoitus on tuoda nuorille lisää työmahdollisuuksia ja kannustaa nuoria yrittäjyyteen sekä madaltaa kynnyksiä oman yrityksen perustamiseen. Sieni- ja jälkikoiran kouluttaminen lisää metsässä liikkumisen ja luonnontuotteiden hyödyntämisen taitoja. Koira helpottaa keräämistä ja tuo mielekkyyttä työhön. Työ- ja harrastusmahdollisuuksien parantuminen lisää nuorten kiinnostusta maalla asumiseen ja vähentää muuttohalukkuutta. Työkoiran käyttäminen tiloilla parantaa työturvallisuutta ja helpottaa usein yksin työskentelevän yrittäjän työtaakkaa. Lisäksi työkoiran käyttö lisää laiduntamista, mikä on ympäristöystävällistä maisemanhoitoa ja parantaa tuotantoeläinten hyvinvointia.

Hankkeella on yksi hallinnoiva jäsen. Se voi olla yrityksestä tai ulkopuolinen taho kuten yhdistys tai oppilaitos. Rahaliikenne kulkee hallinnoijan kautta. Yrityksryhmän ollessa kyseessä kannattaa harkita ulkopuolisen hallinnoijan hankkimista eteen tulevien

hankaluuksien vuoksi. Ulkopuolisen hoitaessa hallinnointia voivat yritykset keskittyä varsinaiseen toimintaan. Myönnetty tuki on lupa aloittaa toiminta. Avustus kertyneistä kustannuksista korvataan jälkikäteen toteutuneiden kustannusten perusteella. Rahoitusvastuu on hanketta hallinnoivalla taholla. Hankkeessa mukana olevien täytyy varautua siihen että hankkeeseen kohdistuvista kulueristä voidaan tulostaa erittelyjä. Erittelyjä tarvitaan raporteissa ja selvityksissä. Joskus riittää raportointi hankkeen päättyessä, mutta useimmiten tehdään yksi tai useampia väliraportteja. (Maaseutuverkosto 2008, hanketoimijan käsikirja, 6.)

Hanketta aloitettaessa täytyy ottaa huomioon kuinka rahoitus hoidetaan alkuvaiheessa. Avustusta saadaan toimintaan toteutuneiden kustannusten perusteella.

7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Olen seurannut kolmekymmentä vuotta koiraharrastuksen kehitystä ja miten alaan liittyvien yritysten määrä on lisääntynyt. Koirille on tarjolla hoitolapalveluita, trimmausta, koulutusta, hoitotuotteita ja välineitä. Nyt myös halutaan matkailia koiran kanssa ja osallistua samalla näyttelyihin tai kursseille. Kysyntää on enemmän kuin tarjontaa, mikä on tuonut alalle epäeettisiä ja ammattitaidottomia koirankoulutusta tarjoavia yrityksiä.

Hankkeen avulla voidaan käynnistää nuorten kouluttaminen. Koulutuksen jälkeen nuorilla on riittävästi taitoja tarjota laajempaa palvelua ja perustaa 4H-yritys. Koiraa voi myös hyödyntää tilan töissä ja sienien etsinnässä. Koiran kanssa työskentely ja harrastaminen lisää mielenkiintoa jäädä asumaan autoituvalle maaseudulle. Harrastaminen ja koiran työkäyttö lisää verkostoitumista toimijoiden välille ja verkoston kautta tulee työmahdollisuuksia nuorille. Yhteistyöllä kokeiden, näyttelyiden ja kurssien järjestäminen on mahdollista. Tapahtumat ja kurssit lisäävät matkailijoiden määrää, jotka ovat asiakkaita ruoka- ja majoituspalveluja tarjoaville yrityksille.

Hankkeen sisältö ja tarkoitus vastaa 4H-yhdistyksen toiminta-ajatusta tukea lasten ja nuorten tasapainoista kehitystä ja kasvamista vastuuseen edistämällä nuorten omatoimisuutta ja arjen taitoja, yrittäjyyttä ja työelämävalmiuksia, yhteistyötaitoja, kansainvälisyyttä, luonnon ja ympäristön kunnioitusta.

Ensimmäisen dogsitter-leirin järjestin vuonna 2005 ja sen jälkeen useampi leiri on järjestetty vuosittain. Tukea leirin järjestämiseksi on saatu eri tahoilta. Talouden tiukentuessa tuen saanti on loppunut ja uhkana on koulutusten ja leirien osallistumismaksujen kohoaminen, mikä johtaa nuorten eriarvoistumiseen.

Koirat kuosiin-hankkeen rahoitusmahdollisuuksien selvittämiseksi vertasin sen sisältöä ja tarkoitusta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman tavoitteisiin sekä perehdyin LEADER-yhdistysten toimintaan. Äänekoski kuuluu Viisari ry:n alueeseen ja Koirat kuosiin-hanke vastaa täysin Viisari ry:n valintakriteerejä.

Opinnäytetyön tuloksena selkiytyi vastaus kysymyksiin mitä, kenelle ja miksi. Hankehakemus päätettiin jättää LEADER-yhdistykselle. Hankesuunnitelman keskeneräisyyden vuoksi se ei ole liitteenä.

LÄHTEET

Hesy ry tiedote 4.4.2011. Luettu 25.5.2012.
<http://www.hesy.fi/info/tiedote040411.htm>

Kennelliitto ry. 2012. Suomessa enemmän rotukoiria kuin koskaan. Luettu 25.5.2012
http://www.kennelliitto.fi/FI/kennelliitto/uutiset/2012/20120119_Suomessa_enemman_rotukoiria_kuin_koskaan.htm

Kuudestaan kuusiokuntien kehittämissyhdystys ry. n.d. Hanketuet. Luettu 28.6.2012.
<http://www.kuudestaan.net/hankkeet.php>

Maa- ja metsätalousministeriö. 2010. EU:n maaseutupolitiikka Suomessa. Luettu 28.6.2012.
http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maaseudun_kehittaminen/maaseutupolitiikka/eun_maaseutupolitiikka.html

Maaseutuverkosto n.d. Ohjelma-asiakirja. Luettu 4.4.2012.
<http://www.maaseutu.fi/fi/index/leader.html>

Maaseutuverkosto n.d. Hanketoimijan käsikirja. Viitattu 4.4.2012.
<http://www.maaseutu.fi/fi/index/hankkeet/rahoitusmahdollisuudet/hanketoimijankasikirja.html>

Manner-Suomen kehittämissuunnitelma 2007-2013.
http://www.maaseutu.fi/attachments/68ZzdaSj6/Manner-Suomen_maaseudun_kehittamisohjelma_20072013_FI.pdf

Suomen Yrittäjät ry, 2009. Harri Hietalan muistio. Luettu 15.7.2012.

Suomen Yrittäjät ry, 16.10.2011. Rauno Vanhasen muistio. Luettu 15.7.2012.

Viisari maaseudun kehittämissyhdystys ry. n.d. Hankehakijan opas. Ohje hankesuunnitelman laatimiseksi. Luettu 25.4.2012.
<http://www.viisaankivi.fi/viisari>

Yhyres kehittämissyhdystys ry. n.d. Hankkeet. Luettu 25.4.2012.
<http://www.yhyres.fi/hankkeet>

LIITE

Sisä-Suomen Lehti, Jarmo Väisänen, 21.7.2012

Sisä-Suomen Lehti | Lauantaina 21. heinäkuuta 2012

» Hyvä harrastus

Dogsitter puhuu koirien kieltä

Jarmo Väisänen

Koirien, kissojen ja muiden lemmikkien hoito lomien, työmatkojen tai muiden menojen vuoksi voi muodostua ongelmaksi.

Jos sukulaiset tai ystävät eivät ehdi hätäin, voi yhteyttä ottaa 4h-yhdistyksen dogsitteriin.

– Dogsitter on yhdistyksen kouluttama ammattilainen, jolla on monipuolinen kokemus koirista, Leena Hytönen kertoo.

Valmiita ja tulevia koirasaajia koulutettiin tällä viikolla Ala-Keiteleen kennelkerhon majalla Käpälämässä. Mukana oli parisenkymmentä innokasta nuorta koiraharrastajaa.

– 2005 taidettiin kokoontua ensimmäistä kertaa ja sen jälkeen ollaan leirejä pidetty vähintään kerran vuodessa, ohjauksesta vastannut Hytönen muistelee.

Osaaminen testataan näyttökokeessa

Osa nuorista on ehtinyt kouluttaa itseään jo useammalla leirillä ja se onkin vaatimuksena 4h:n dogsitter-listalle pääsyyn.

Osaaminen testataan sekä teoriassa että käytännössä.

4h-yhdistyksen Dogsitter-leirillä viihtyivät sekä koirat että leiriläiset.

– Tämänkin leirin lopussa on näyttökoe, jota varten tänne tuodaan viimeiseksi päiväksi tavallista arempi koira. Dogsitterin on osattava puhua koiran kieltä ja ymmärtää sen eleitä, Leena Hytönen paljastaa.

Lenkityksen ja ruokinnan ohella dogsitterit ovat asian tuntijoita kaikessa muussakin koiriin liittyvässä toiminnassa.

Tietoa löytyy niin käytös-ongelmista kuin erilaisista harrastuksista.

Tällä kertaa leiriviikon teemat vaihtelivat aina GPS-laitteen käytöstä koiratanssiin.

– Koiratanssi on kennelliiton virallinen kilpailulaji, leirillä vierailut lajin ylituomari Heli Nousiainen taustoitti ja kertoi tanssin koostuvan tassun annosta, kierimisistä ja muista tutuista tempuista,

jotka tehdään musiikin tahdissa.

Vain parin illan harjoittelun jälkeen tanssikisassa nähtiinkin jo tempu jos toinenkin.

– Yhteistyön sujuvuus sekä ohjaajan ja koiran hyvä mieli on tässä lajissa tärkeää kuten kaikessa muussakin koiraharrastuksessa. Nousiainen kannusti leiriläisiä.